

Идеология ажылынын ээлчеглиг сорулгалары айыттынган, ажил-ишче, эштер! Изин-биле деткип тур мен

Коммунист партиянын хүрээлениге 1928 чылда кирген мен. Харым 75 ажып, кадым баксыраш, ажилдавай чоруту болумза-да, төрөөн Коммунист партиямыз биле уругула чам чурттап, коммунизм тургузушкунунда оң кайгамчыктыг тилдегелерин чоругаралык чоруту кижилер мен. Бистин леинич партияныстык политикамыз шынап-ла мерген угааныр-дыр, хамык-ла чүе-ни баш бурунгар өттүр көөр, час-пас шитпирээр!

Бизинче паз мен. мичааза-да СЭКП-нин өндүрүгүчү Программанын ай-ай-биле угулуп турган, оң кол сүзүгүн шиткедиң ап шыдап мен. Совет уаус шынап-ла магалыг, чагай үе — коммунисттик улам-на чоок-шудал оларар-дыр бис. «Ой үеде мичааза чедир чурттар!» — деп, кырган

коммунист мөөн кара чадгыс күзөлим бо. Өске бугу совет кырганнар иш-каш, Коммунист партиянык, Совет чакыткы сагыш салымшынынга бүртөткөн болганымда, ол күзөңгит иштиндегелер чедир чурттап шы-даар боор мен.

Кызыл эмнедегелер кереги-биле өгүм бажычыга-келген, СЭКП ТК-ның Пленумунуң материалдарын радио дамчытыр дынааш, аажок-ла өөрдүм. Коммунизм тургузушкунуң херзонде эң чутула айтырлар-ның бирээзин — партиянын идеолог-тур ажылынын ээлчеглиг сорулгаларын — Пленум чугаалааштыр турар болду. Ону дынааш, ук айтырарын шынап-ла чоруту өүндө шитпирээр турар-дыр, деп болдым.

Коммунизм тургузушкунун кижилер шитпирээр болганда, оларын

бүтү талазы-биле дески хөгжүдөйт, ажилгыр, кежээ болгаш бедик меде-реддиг ишчилер кылдыр кижиздерин партия эиндевен-дир. Бистин совет улузунуң барык хай кезин комму-низмниң ыдыктыг херзонге бердин-ген, арыг мөзүдүг кижилер-де болгай. «Өг-бүдөгө өөдөжүктөр тургузаар» деп улузунуң чугаалааштыр иш-каш, боттарынын төлөк чок аажы-чагы, чалгаа бак чоруту-биле өскелерин үрөп, ыңчангаш коммунизм тургу-зушкунунга доктар кадык чорутуу иш-чанык кижилер бистин аравыс-та ам-даа бар дээрин шы.

Коммунизм тургузушкунуң бедик динга төлөк чок, орта кижизөөн ыдыг кижилерин чамык чикетерин бистин «Улуг-Хая» совхозтун Хайыракан салбырындан көргүзүп болур. У. Таракпан, Д. Аракчаа дээр ийн анык оод бистин салбырын ажилчыларына үр үеде санадып келгенер. Оларын кайызын-даа көргө, чүнү-даа дескетпес хире, мөгө-шыраак, анык эрлер чүе, а ажы-херекке оод кымдан-даа дора турган. Канды-даа ажилга кирип каарга, удавас-ла каапчак баар.

Оларын анык-ла чүеэни арага, ол арагаларда мичааза чогүш-содаа үндүрер, дүне-даа, хүндүс-даа уауска амыр-дыш бербес, көргөн-не кижиз-инге ораажык каап чорутуу, улуз-даа, биче-даа кижилерин хүндүлөп көрбөс турганар. Оларын кайызы-да ам бистин аравыста чок. Иңдык бак аажы-биле оларын бирээзи — У. Таракпан кеминг херек үгүткөшк, хоойлу эугаар шитпирген, а Д. Аракчааны анык кылбас, мангыстак чак элемент деп санааш. Тожуге шө-лүшкөн. Олар чорутканынын сөүдөгө салбырда байдал элөөн оожураган.

Шидери болгаш шөлүгү дээрге аражоткун хемчегер болза наан. Бичаага ол анык кижилерин өдө кижилер дээр чогуту үезинде эки ораданын болушун, олар өттирин башы турган чадвас. «Бак кижилер, пар иш хөндүг чүе чугаа-лажырымыс шынаш, оларнын багай үтегери өске аныктарга база хайы-дир!»

Мен ам 75 харым кырган мен. Бистин улуг-чагай Төрөн чүрүвүс-ка кадык кайгамчыктыг болушкунун карактары-биле көрүп, чамык-тарныга киржиң-даа чордум. Ам комму-нист иштиндегелер тулуп турар улуг чурттуң чурттап өрткөн хүнү бүртүр-ле улам кайгамчык болгаш улуг-чагай болушкунуң хүнү бо-луп турар.

Өөредилгенин бедик шынары дээш

СЭКП ТК-ның болуп өрткөн Пленумунга Л. Ф. Ильичевтун иш-келини ханы кичээңгей-биле таныштым. Партиянын идеологтур ажылынын ээлчеглиг сорулгаларын дугайында чугаалааштыр турар партиянын болгаш бүтү совет улузун амырлар-ында идеяны шытаргангай болуш-кун болду.

Идеология совет школа дугайында айтырарын танышкы көргө, кайгамчык тода боор-дур. Партиянын мога чок сагыш салымшынынга аажы-биле совет школа бедик бил-гил, кижизидитинген кижилерин бел-леткен турар.

Идеология совет школа дугайында айтырарын танышкы көргө, кайгамчык тода боор-дур. Партиянын мога чок сагыш салымшынынга аажы-биле совет школа бедик бил-гил, кижизидитинген кижилерин бел-леткен турар.

Идеология совет школа дугайында айтырарын танышкы көргө, кайгамчык тода боор-дур. Партиянын мога чок сагыш салымшынынга аажы-биле совет школа бедик бил-гил, кижизидитинген кижилерин бел-леткен турар.

Идеология совет школа дугайында айтырарын танышкы көргө, кайгамчык тода боор-дур. Партиянын мога чок сагыш салымшынынга аажы-биле совет школа бедик бил-гил, кижизидитинген кижилерин бел-леткен турар.

Идеология совет школа дугайында айтырарын танышкы көргө, кайгамчык тода боор-дур. Партиянын мога чок сагыш салымшынынга аажы-биле совет школа бедик бил-гил, кижизидитинген кижилерин бел-леткен турар.

Идеология совет школа дугайында айтырарын танышкы көргө, кайгамчык тода боор-дур. Партиянын мога чок сагыш салымшынынга аажы-биле совет школа бедик бил-гил, кижизидитинген кижилерин бел-леткен турар.

Идеология совет школа дугайында айтырарын танышкы көргө, кайгамчык тода боор-дур. Партиянын мога чок сагыш салымшынынга аажы-биле совет школа бедик бил-гил, кижизидитинген кижилерин бел-леткен турар.

Идеология совет школа дугайында айтырарын танышкы көргө, кайгамчык тода боор-дур. Партиянын мога чок сагыш салымшынынга аажы-биле совет школа бедик бил-гил, кижизидитинген кижилерин бел-леткен турар.

Идеология совет школа дугайында айтырарын танышкы көргө, кайгамчык тода боор-дур. Партиянын мога чок сагыш салымшынынга аажы-биле совет школа бедик бил-гил, кижизидитинген кижилерин бел-леткен турар.

Идеология совет школа дугайында айтырарын танышкы көргө, кайгамчык тода боор-дур. Партиянын мога чок сагыш салымшынынга аажы-биле совет школа бедик бил-гил, кижизидитинген кижилерин бел-леткен турар.

Идеология совет школа дугайында айтырарын танышкы көргө, кайгамчык тода боор-дур. Партиянын мога чок сагыш салымшынынга аажы-биле совет школа бедик бил-гил, кижизидитинген кижилерин бел-леткен турар.

Идеология совет школа дугайында айтырарын танышкы көргө, кайгамчык тода боор-дур. Партиянын мога чок сагыш салымшынынга аажы-биле совет школа бедик бил-гил, кижизидитинген кижилерин бел-леткен турар.

Идеология совет школа дугайында айтырарын танышкы көргө, кайгамчык тода боор-дур. Партиянын мога чок сагыш салымшынынга аажы-биле совет школа бедик бил-гил, кижизидитинген кижилерин бел-леткен турар.

Идеология совет школа дугайында айтырарын танышкы көргө, кайгамчык тода боор-дур. Партиянын мога чок сагыш салымшынынга аажы-биле совет школа бедик бил-гил, кижизидитинген кижилерин бел-леткен турар.

Ажыл-иш хайныккан

ШАГААН-АРЫГ. (Телефон-биле). СЭКП Топ Комитетинин Пленумунга ш. Л. Ф. Ильичевтун «Партиянын идеологтур ажылынын ээлчеглиг сорулгалары» деп илеткелди болгаш Пленумунуң материалдарын «Улуг-Хая» совхозтун ажил-ишчилери кабыл таныштыр турар. Партия комитетин боюнча түрлөк кижилер болгаш, ферма болгаш бригадалар айы-биле бажылаан. Олар солун ном-чугалын доктамап чорутуу, ылаңгыя Пленумунуң материалдарын, совет комсомолтарнын алдыгар болгаш төөгүлүг тилдегелерин чоңга таныштырар турар.

Сүт бүдүрерин көүдөдир

Улуг-Хем районун Жданов аттыг көздө ажил-агы артелинин Арыг-Бажы сүт-бараан фермазын кол-лективни 1963 чылда 170 тонна сүт-тү бүдүрерин, оон 130 тоннаын кү-рүнөгө садарын шитпирээр.

Ферманын коллективни өрткөн бейи айларын дугурунда 301 центнер сүт бүдүрүп, оон чүгө 150 центнер күрүнөгө саткан. Азы чартык чылда 61 тонна сүт күрүнөгө сад-дар турган, ферма өрткөн беш ай-ларда чүгө 15 тонна сүтү сатып, планын чүгө 24,6 хуу күрүдөп, келергй кууу көргүзүлгү болган. Бир инекке ошаптыр ферма беш айлар иштинде 186 кг сүтү саткан.

Сүт саадышына база ону күрү-неге садарын талазы-биле темпиниң өспөй турарын кол-ла чыл-даганы болза саар инектерин хай кезин багай кыш ашкан, арган болуп турарында, оларга бээр кандыг-да немедде чөм чогууда болур. Оң ужурунда сүт саадыш кавууп чад-дып, күрүнөгө сүт садар планын кү-сөдиринде улуг бергедешкинни та-варыштырар турар.

Мичангаш Арыг-Бажы фермага сүт бүдүрерин болгаш күрүнөгө са-дарын көүдөдир, күрүнөгө сүт са-дары планын маанайла күсөдир тала-зы-биле колхоз баштар чери, пар-тия организациязын хемчег алыр-ы негетинин турар. Т. САЛКАН-ООЛ.

Өөрүнчүг-дүр

Мен ам 75 харым кырган мен. Бистин улуг-чагай Төрөн чүрүвүс-ка кадык кайгамчыктыг болушкунун карактары-биле көрүп, чамык-тарныга киржиң-даа чордум. Ам комму-нист иштиндегелер тулуп турар улуг чурттуң чурттап өрткөн хүнү бүртүр-ле улам кайгамчык болгаш улуг-чагай болушкунуң хүнү бо-луп турар.

Бодунуң назым угалдып кы-рымыз-даа, Төрөн чүрүвүсүн улуг тилдегелеринге аныксыг сетки-лик-биле өртүп, оң-биле бир ты-ныштыг чурттап чорутуу кырган мен. Капталыңгит чурттарда бистин совет кырганнар шынаш аас-некижик кырганнар-даа кайда бооруу аан!

Бистин чүрүвүсүн бир кайгам-чыктыг өөрүшкүчү—Валентина Те-ренкова биле Валерий Быковскийн колхозка уругулаштыг кады уку-душкуну болган болгай. Бо дээр-ге чүгө ийн кижиниң хуурунда ма-а-

Бүгү уаастоктарда

ЧАА-ХӨЛ. (Телефон-биле). Идеология ажылынын эң чутула сорулгаларын бирээзи — ажилчы чонну интернационалыг эуга кижизидерин ийн айтырарын, чач кижини — комму-низм тургузушкунун кижизидерин ийн айтырарын чугаалааштыр, СЭКП Топ Комитетинин ийн Пленумунуң материалдарын, «Найырал» совхоз-тун дүгү ажил уаастоктарында ка-бак танымал турар.

Топ мастерсалага болган таныды-ла хуралы ажил-ишче бедик көрү-дүшкүгө өрткөн. Сиген кезинде-де болгаш дүгү ажилдазынга белеткед бо хүнерде кижил түгөп. Коллектив 16 комбайнын саткып

Б. БАГЫТ-ООЛ.

Улуг-Хем районун «Х Улуг хурал» колхозунун херзөөнөринден 30 кижикомсомолчу Галина Саттың удурутуу-биле хой кыргыздарыга идеяны кыргып турарлар.

Электростанциянын 10, хоудун 20 хачылар-биле ийнүнү 1-ден эгелеш баштайгы хүнерде 6 муң хойну дүгүн кырган. Кыргыттын 12 тонна дүктен 3 машина дүгү кү-рүнөгө дузагаан.

Кыргызда пунктуузда ажиллап турарларга Вера Хирал-оол чөм кы-лай хире хойну бүдүрүп алганын тунелени хой кыргыздарымыз кампанияны күргүзөр ужурул. Ич-чангаш бо ажилда кырганнар, анык-тар болгаш шкодалык урулгар анык-тар илдеп кыргып турар.

Ам он колдан хойну кыргыры доо-зулган. Хой бүрүзүнден ортумаа-биле 2 кг дүктү кыргып ап турар. Хойларын чууру база-ла кады чоруп турар.

Кыргызда пунктуузда агитху-дук унуп турар. Понта дажылган эки. Кыргытчылар ортуузда тайыл-быр-массалыг ажил доктамап чоруп келген. Совагы үеде ул кыргыздын чогуур үезинде, чидирг чокка чоруд дээр социалисттик чарыш улам күштелген.

А. ДОПЧАА.

Улуг-Хем районун «Найырал» совхозунуң Булуң-Терек салбырында хойжулар хой кыргыздарын июнь 3-тен бээр массалык чоруда берген. Баштайгы хүнерде 40 кижикол-хачылар-биле 1958 хойну кырган. Хойжулар Хүргүдөк, Деспан олар тыва хойларын бирээзинден 2—3,5 кг дүктү кыргып алганын.

Иччаа-даа 24 хачымыг бир электростанция ажилдавай турары

П. ХАЙДЫП.

Бич-Хем районун «Өк» совхозунда кыргызда июнь 6-да эгелеш. Инда 25 кыргызды ажиллап турар. Олар дөрт хун иштинде 876 хойну кыргаш, оон 1170 кг дүктү алган. Ону хой бүрүзүндө оларга 1,3 кг дүктү Парын дүктү хойлар ийнүг эвөөш дүктү берип турары чөтпес. Массалыг кыргызда аам-даа кир-бөөн болган ону июнь 20-де эгелеш-терин планлап турар. Ам кыргып өт-көн турар хойларын күжү аажок арган.

Совхоз бо чылын күрүнө 24 тонна дүктү дузаар ужурул. Моон солгар кыргызда мурункуу шынаш күжү дендегелер турар болза план күсөдир берге деп чөм билдинер. Оларын кожазы «Тилдегел» колхоз ам хой бүрүзүнден ортумаа-биле 2 кг дүктү кыргып ап турар болгай. Совхозтун кыргызда пунктуузда дүктү аажок ботталдырар турар. Шарааш чоруда-ларга белеткен дүктүгү бөжин богурун аштавайн турары чөтпес.

Шалычы ажилдаар бис

Партия Топ Комитетинин чач өрткөн Пленумунга Л. Ф. Ильичевтун кылган «Партиянын идеологтур ажылынын ээлчеглиг сорулгалары» дугайында идеяны бистин пассажирлер АТБ-зын чолачылары, слесарылар болгаш бүгү ажил-чинылар сонуургал-биле ноцман. Амыг үеде Пленумунуң шитпирээр шынап-ла делегейин бүгү кижилерин кичээңгейин хаара тулуп турар. Мен Пленумунуң материалдары-биле кичээңгейди танышкыш, оон хай ажыктыг чүдүдери билеп ал-дым. Чамдык күдүтүрүн, куукура ордуларын, музейлерин, албан черле-риниң залдарын ам-даа шын эвес ажиллап турарын илеткеде айлты-кым чөтүп. Иңдык чөтөстөрүн бистин хоорайымыстан бөжин көрүп болур.

Пленумунуң өрткөн турган хүнеринде бистин чолачыларымыз ийн дакыр күжөңгитин-биле ажиллап турганнар. Идеология ажылынын талазы-биле Пленумунуң көргөн айтыр-гылары бүгү делегейге улуг ужу-рудуздыг болгаш коммунизм тургу-зушкунуңунуң идеяны кыргычын улам сонуургалды турары бил-динир. Иччангаш бис Пленумунуң шитпирээр удурулга болдуруш, моон солгар оон-даа кызымак ажилдаар ужурулуг бис.

Н. ФИРСТОВ.

Пассажирлер АТБ-зын чолачымы.

ЧУРУКТА.

ортуузда паралакчы Василий Шаповалов республика типографиянын ажилчылары СЭКП ТК-ның Пленумунуң материалдарын хүн бүрү таныштыр-ар.

М. КИРГЫЛ-НАРА.

Кыргызда пунктуузда ажиллап турары чөтпес. Массалыг кыргызда аам-даа кир-бөөн болган ону июнь 20-де эгелеш-терин планлап турар. Ам кыргып өт-көн турар хойларын күжү аажок арган.

Т. ТАЖЫ-САМБ.

Улуг-Хем районун «Күш-ажылдык хосту» көздө ажил-агы арте-линин Элиг-Хем уаастогунуң ма-лчыны хой кыргыздарымыз орга-низациы кыргып. Инда ам 57 хачы-лык электри кыргызда агрегады бол-гаш хой хачыларыг 60 аажок кол-хозчулар ажиллап турар.

Баштайгы үш хүнде 1560 баш хой кыргызтыг. Дыма хай кыргы-гычлар хүнде 45-тен 55 чедир хойну кыргып турар.

Т. БЮРБЮСЭН.

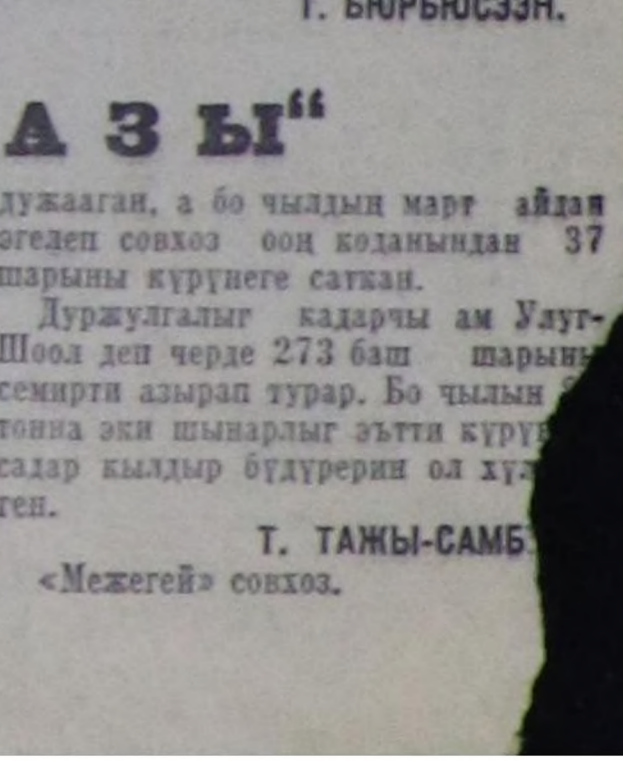
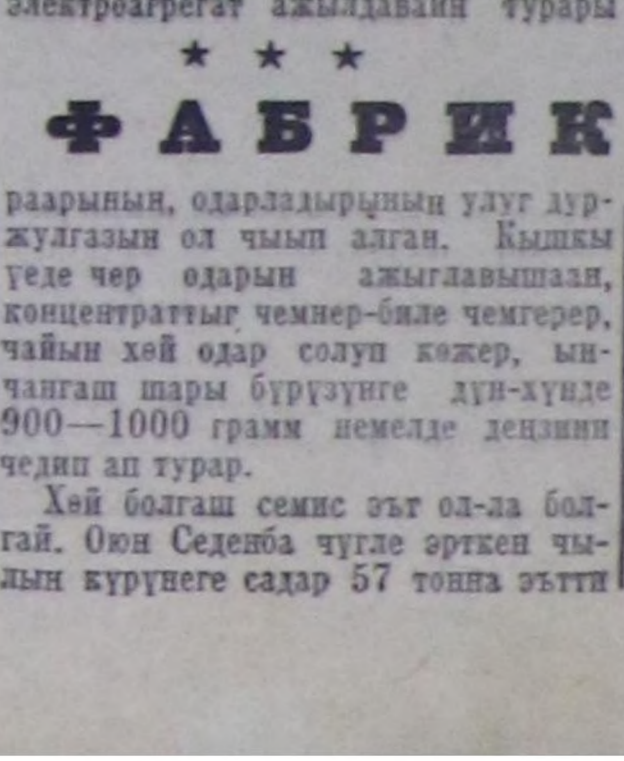
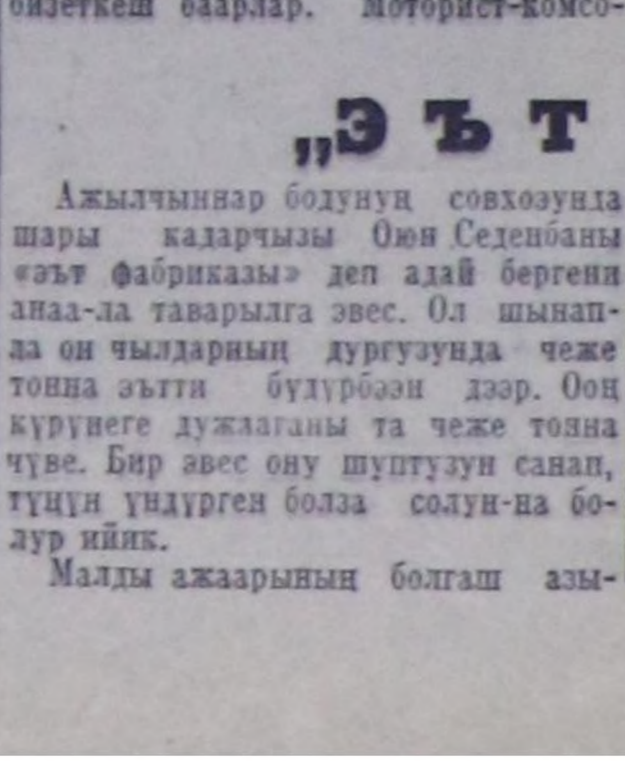
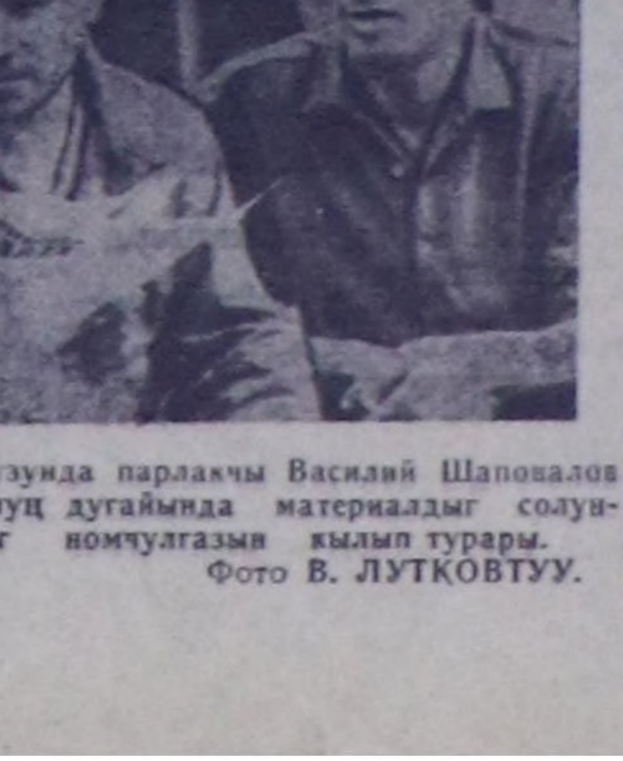
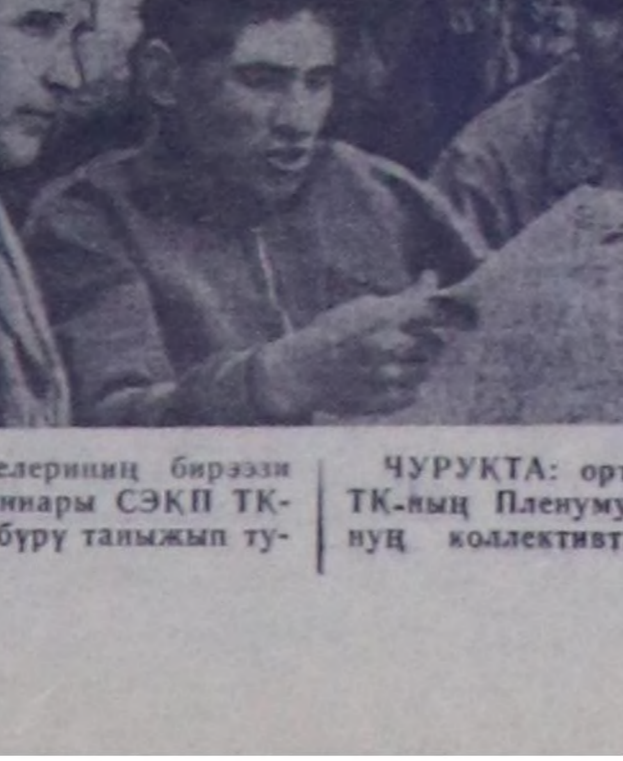
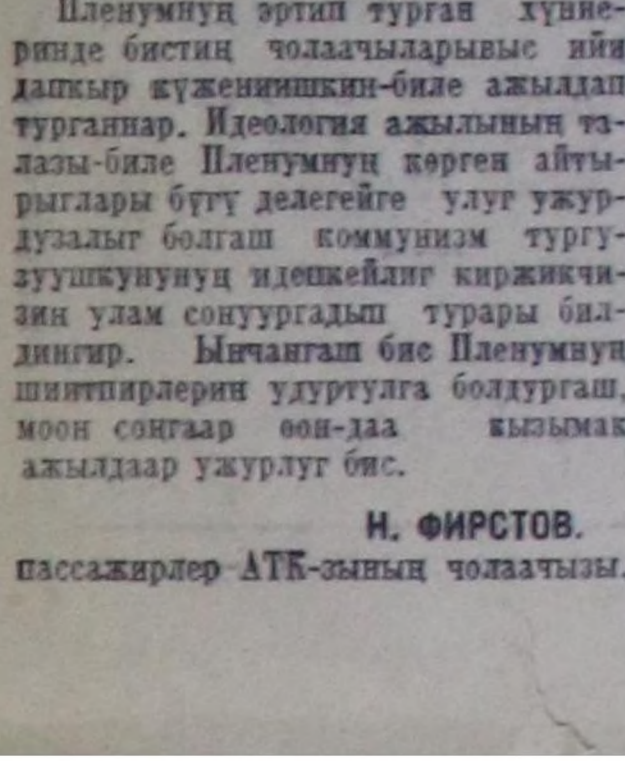
Улуг-Хем районун «Күш-ажылдык хосту» көздө ажил-агы арте-линин Элиг-Хем уаастогунуң ма-лчыны хой кыргыздарымыз орга-низациы кыргып. Инда ам 57 хачы-лык электри кыргызда агрегады бол-гаш хой хачыларыг 60 аажок кол-хозчулар ажиллап турар.

Баштайгы үш хүнде 1560 баш хой кыргызтыг. Дыма хай кыргы-гычлар хүнде 45-тен 55 чедир хойну кыргып турар.

«ЭЪТ ФАБРИКАЗЫ»

Ажилчылар бодунуң совхозунда шары каларымыз Оюн Седенбай «ЭЪТ фабрикасы» деп адай берген ала-ла таварыга эвес. Ол шынап-ла он чылдарын дугурунда жеже тонна эгити бүдүрбөөн дээр. Оон күрүнөгө дузагааны та жеже тонна чүе. Бир эвес ону шунтуун санап, түнүн үндүргөн болза солун-на бо-лур ийлик.

Малды ажаарын болгаш азы-

КОСМОНАВТАР ЧУГААЛАП ТУРЛАР

Космостун маадырлары-биле журналистернин ужуражышкыны

Космостун маадырлары-биле бо ужуражышкыны аажок манап турган бис. Илчанап ужуражи берди. Чанчыл суугаар бүгү журналистерни Волга эринде бир байыкче чайла берген. Харын анаа бо пардалга конференция болган чүве.

Космонавтарни пардалга төлөдөкчидеринге таныштырышкан. Валерий биле Валентина эмнеденги ыла-ылдадыг шичиледин өрткөнөр дөзрин узар чүдүлүн генерал-лейтенантызы Н. А. Каманин чугаалаан. Оларнын кады тергини эки деп өз чугаалаарга, олурушканын адыш таскааннар.

«Восток-5» болгаш «Восток-6» корабльдерини командирлеринге журналистер айтыргалары салган.

АЙТЫРЫГ: Силер, Валентина Владимировна, делегейде бир дугаар херэожон космонавт болгай силер. Илчанап ужурушкуну өйүндө Силерге чүү чүве эң-не берге ышкаш сагындыржык ирги дээрин Силерден дын-вакшап турарымыс черде билдиргир.

ТЕРЕШКОВА: Космонавтар беле-тээр төпке кире берген хунумен өгөлөөш, ужурушкунга үр болгаш чүткүдүг белекенип келген мен. Стрелкамер, термокамер, сурагдыг центрифуга, спорт болгаш өске-даа хай-хай чүдүлөр — ол бүгүн эртер ужурул турган. Эң-не берге болган чүве чүд дөзрин чугаалаары менээ берге-дир. Онда таварыгалар бол-баан чүве. Ужур чүд дөзрге, ужулуп үверини мурунда космоска ужу-душкун үезинде таваржыл болуп бүгү чүдүлөрин өрткөн улус болгай бис. Илчанап, космиктиг корабль-де буту талазы-биле белекенип олу-рупкан мен.

АЙТЫРЫГ: Черни долгаандыр кашык дескинниң Силерге черде чүд-ден артык утундурбас болганын база чүгө ындаг утундурбас бол-ганы ол?

БЫКОВСКИЙ: Ол ындаг дески-ниңкин он текки болган чүве, илчанап СЭКП ТК мени ленинчи партиянын хүрөөлениңе кирип алганым Герман Титов менээ дыннаткан. Ол өйдө мени хаара түдүп келген сеткил хайнышкыны чугаалап бөр-лүңге сестер чедшесп-тир. Бодумга — партия кешигүнү болдум, ленинчи партиянын кешигүнү болдум деп каа узаа катаптан чордум, бисти коммунистиче аппарат чордур партиянын кешигүнү болган-дыр мен деп чоргарал-биле бүрүн бүреттинген чордум.

ТЕРЕШКОВА: Мээ эң-не илчанап-чыгыт дескиним — үшкү дескиниг болган. Ол өйдө мээ-биле Никита Сергеевич Хрушев ада бөзү-биле, чүрөттин ханындал, элдээ-биле чугаалашкан болган аас-кежикиг ужурашканын, таарымчалыг-биле черге кээп хонарынмы ол менээ күз-ээн. Оон сестеринге мээ хөнүм аажок өөрүшкү кирген. Оон илчанап чугаалашкын барып шыдаарым база бир болушкун бар, ол дөзрге ко-рабальды хол-биле барышканын шич-төөнүм-дир. Техниканын хуваала-зыны — илчанап корабль кижини холун дыннатканы-биле элериң чо-руу апаарга, кижиниң байдалы хадчок магадалдыг болу бээр болду. Ол илчанап корабльды мээ бир ада-чүртүгүлөрүмүң мергежилдиг холу-биле кылып каан деп сеткип келгеш, киж чоргаралданы.

АЙТЫРЫГ: Юрий Гагарин, Герман Титов, Андриян Николаев болгаш Павел Попович олар дени чок апаарың байдалы-биле холбошкан хөй солун чүдүлөри чугаалап турганнар болгай. Оларның хайгаарашкына-рынга Силер кандыг-бир чүве немеп болур силер бе?

БЫКОВСКИЙ: Дени чок апаары-ның дугайында бис хөйүнү билдир тур-ган бис. Самолеттарга ужулуп чоруп тургаш, ындаг байдалды биче үе иш-тинде ботка эдилеп эрип турган ки-жи мен. Дени чок апаар чорук менээ харын-даа таарымчалыг бол-ган дөзрин чажырбас мен, илчанап программа суугаар, олурган кресло-сандыңа чештинип алгаш, орттан адырды бөзриниң үезин аажок манап чорван мен. Дени чок апаар чорук дөзрге, мээ бодалым-биле адырга, — аажок эки чүве. Үш хонук иштинде дени чок апаарының байдалына аажок чанчыгып калган мен, илчанап ошу харын-даа өскербес апаарган мен. Оон хевтертен чүү бир херексел мээ дужумга шимчеш дивейн асты-на берген турарын көрүп кааш, ам көзү демги дени чок апаар чорук сагымынга кирип кээр чорван.

АЙТЫРЫГ: Силернин ужурушкуну-нуларын баштайгы илч хонунуң дугайында, илчанап часкаан чорая-ныларын дугайында чугаалап көр-түрөм. Валерий Федорович, Силерге орбита-орукче «Восток-6» ужулуп үе бөзрге, чүү бодандыр?

БЫКОВСКИЙ: Айтырм арай шын өвөс салдым-дыр. Кандыг часка-аннарымың дугайында чугаа тур-бар боор? Бис үргүлү-ле Чер-биле, өрткөннер-биле, конструкторлар-биле, бистин космонавтарымыс-биле харызылап чоруп турган бис. Часка-ан кижидир мен деп болду мээң бажымга мырнай чок турган. Илчанап мээ-биле Валюша кокалап-гад келирге, мээң сеткилим аажок чор.

РЕДАКЦИЈНЫҢ АДРЕЗЛ: Кызыл, Шегинян-Кравченко кудумчуу, секретарының 23-35, көзө ажал-агыл калдыныңы 25-38, партияжи ол айС—00651.

чырып келген. Бис ол-ла дораан харызылаан туруп, чугаалажы берген бис.

АЙТЫРЫГ: Ужурушкун үезинде кайы диттерни, океанарны болгаш далайларны көрдүңер? Көргөн чүд-деринер дугайында силер араларда санал-онал солчуп чордунар бе?

БЫКОВСКИЙ: Солун айтырдым-дыр. Төрөөн чүртүгүстүң кыры-биле ужу-дуп өртпү чыткаш, Кавказ дагалары, Каспий далайы, хоорайларны эки көргөн мен. Көргөн чүдүлөвүс ду-гайында Вала-биле санал-оналды сол-чуп чоранымыс чугаажок. Хүнүң үнүп келири болгаш ажары кончут чараш болган.

ТЕРЕШКОВА: Хүнүң үнери бол-гаш ажары — кайгамчык чараш бо-лушкун. Корабль Черияң хөлөгөин-ден үе бөзрге, өнөрүнүн чурумалы катапташкын чок магадыл.

БЫКОВСКИЙ: Немеп кааксай-дыр мен — бедиктен Ленинградты кончут эки көргөн мен.

АЙТЫРЫГ: Волганы көрдүңер бе?

ТЕРЕШКОВА: Мен көргөн мен. Волга чараш, илчанап-даа ол дөзрге, илчанап мээң төрөөн черимде улам эки.

АЙТЫРЫГ: Дүждинер бе база кандыг душ дүждинер?

Манаа Вала-даа, Валерий-даа душ дүжвейиң удуру улус бис деп катышты харызылааннар. Мен мырнай ханы улуп турдум, илчанап ко-мандал чөриден мени бир бе азы илч бе катап радио дамчыштыр от-туруп турган деп Вала немеп чугаа-лаан.

АЙТЫРЫГ: Космоска канчаар чө-менип чордунар? Каш катап, чүңү чөмендирер? Космоска тиңи чөм силерге таарышты бе?

ТЕРЕШКОВА: Черге-биле бир де-мей, дөрт катап чөменип чоран бис. Чөм дөзрге столовада-биле де-мей-ле: быжырган быгаа эydi, бы-жырган хаан эydi, котлеталар, да-гаа эydi, кат-чимтер, соклар. Ме-нээ Москвадан ап алганым суг база чорван. Космоска кунна чок-ла тур-ган харын, Илчанап бодуус чөм белеквейиң чоран бис. Бистин ко-моска столовавыстың чугула шына-ры база медетлеп каайн — бүгү чөмнөр черге тиңи чөмнөр ол хөвөр турган.

БЫКОВСКИЙ: Чөм дугайында хөмү-даар чүве чок. Оларны бодуус ил-дин алган улус бис, ол шилдире эң-не тааржык чүдүлөвүс ап тур-ган бис.

ТЕРЕШКОВА: Чүгүле кара хлеб чок, ол хөмүданыг болган.

АЙТЫРЫГ: «Хостуг үе» дээр шапталда чүңү кылып чордунар?

БЫКОВСКИЙ: Илчү үе ындаг-ла хөй өвөс турган. Чижээлээрге, мен жөзүмге ынак кижим мен, ону ша-кшыг-биле дынчап чордум. Бистин чүртүгүстүң кыры-биле ужулуп эр-тин чыткаш, радиону улуп чоран мен, бистин чүртүгүстү чүү болуп турарың билди алдыксай бээр чордум. Вала-биле иралажып-даа чоран бис, ол эгээрге, мен улаштыр ырай бээр чордувус.

ТЕРЕШКОВА: Ырларынга ынак кижим мен. Бистин улуг өвөс репер-туарымыска найрал дугайында, Москва дугайында ырлар болгаш бис-тин космиктиг ырымыс бар турган. Космодромга бистерини, космонав-тарын дугайында журналистерниң бижип кааны, бистин ынакшыг бер-генис баштак ырымыс база ырлаан бис.

АЙТЫРЫГ: Ужурушкунуң баш-тайгы болгаш сөөлү хонуктарында космонавтың хун чүрүмү канчаар илчанап турганмы?

БЫКОВСКИЙ: Бирги болгаш сөөлү хуннениң хун чүрүмү шыңгы-зы-биле планнаан турган болгаш чайгалым чокка күсеттинип чо-раан. Ужурушкунуң эгезинде кол чүве өртөм талазы-биле хайгаарал-дар турган, сөөлүндө — дүжүп ба-дарыңа белекел.

АЙТЫРЫГ: «Восток-6» корабль Черге дүжүп бадар деп команданы алпарга, силер араларга чүңү чугаа-лаштынар?

БЫКОВСКИЙ: Мен Валага: аас-кежикиг бол, Вала, Черге эки хо-нуптарымың күзөдим, төрөөн чери-виске дүргөн ужурашкыке чедир байырамың деп чугаалаан мен.

ТЕРЕШКОВА: Меп база Валерийни Черге аас-кежикиг, эки чөмө бер деп күзөөн мен.

АЙТЫРЫГ: Диттер кыры-биле ужулуп тура радио-биле чүңү дынча-дынар? Черге солун чүдүлөрдө оларның кандымы сидерниң сетки-линерин улуу-биле хайылдырды?

БЫКОВСКИЙ: Москваның төрөөн үнүн радио-биле дынчаары чүдөн эки турган. Илчанап «Восток-6» ко-рабльдин орбита-орукче ужулуп үнүкениңиң дугайында мээң мээң сеткилимиң улуу-биле хайылдырган. Илчанап Вала-биле харызыааны ту-дуп алганымыста, бистин кайывыс-даа кайгамчыктың-биле өвөөн бис.

АЙТЫРЫГ: Ужурушкунга кан-дыг-бир солун чүве ап чордунар бе?

ТЕРЕШКОВА: Ужулуп үнеривистиң муруну чарында бир шоколаның пи-онерлеры ССР-ниң кадры болгаш

маса чүрүп каан, күрүнө туктуга-жың менээ эккеп берген чүве. Ко-моска ужурушкунга ол үнелиг белек мээң-биле чоран. Ону мен херэ-ожоннериң бүгү-делегей конгрессиниң киржикичлеринге белек кылдыр бе-рикссон кижим мен.

БЫКОВСКИЙ: Ужурушкун үезин-де ВЛКСМ кешигүнүнүң 11 демекте-ри менээ чоран чүве. Москвага чөмө бергеш, оларны эң-не төлөпгү ко-мос-молчуларга тыпсыры-биле ВЛКСМ ТК-га дамчып бээр мен.

АЙТЫРЫГ: Черге кээп дүжкөш, баштай-ла чүңү бодандыр?

ТЕРЕШКОВА: Орус улуста: «Аал-чылап чорудурга эки, а бажыңыңа оон-даа эки» деп үгөгер чугаа бар болгай. Космоска эки-ле, илчанап төрөөн черде оон-даа эки. Черге дү-жүп келгеш, мен чүңү болан деп мен? Партиянын болгаш чонун даа-газы чөдишкениңиң-биле күсеттин-ген, ужурушкунуң программасы чөдишкениңиң-биле күсеттинген дөш өөрүшкү бодата кирер турган. Оон илч совет черге илч өөрүшкү-лүү-биле уткуп алганы дөш өөрүшкү-чаз улуг. Кижилер менче чүртүгүп, баш урулар мени долгапкан кээп, бүгү кижилер сеткил хайнышкы-ны-биле мээң байыр чедирип тур-дулар.

БЫКОВСКИЙ: Журналистерниң бисти илчанап адап кааны — дээр отлу болгаш уруу бистер хунуңуң даалганы чөдишкениңиң-биле кү-седип кааш, бистин өндүр улуг Тө-рөөн чүртүгүстүң черинге экил-биле өлөт келгенистиңиңиң дөшөп бодары чөмө өөрүшкүлүг.

АЙТЫРЫГ: Төрөөн черивиске си-лерни кым баштай-ла кускаптыңар?

БЫКОВСКИЙ: Бир өвөс ол чангыс кижиги турган чүве болза, ол айты-рымга харылап болуп илч. Мени черде күш-ажыкчы маадырдыг чорук-тун маадырлары, кур чер шичтөдү-чилери уткуп алганнар, илч-биле, аажок өөрүшкүлүү-биле олар уткуп ап турган.

ТЕРЕШКОВА: Мени база хөй кижилер уткуп алган. Олар шүптүзү мени кускаптап, опкап турганнар. Бир аажок кырган кадайны черде утпас мен. Өөрүшкүдөн оң карактарының чажы төктүп келген. Херэожон ко-монавт өргөш, хөмчөөл чөмү-биле өөрүп тур мен, Совет Эзелдинде херэ-ожоннер бүгү чүдүлөр талазында эң кижилер-биле дөң өргөлдү болуп турарыңа чоргаралданыр мен деп ол чугаалап турган.

АЙТЫРЫГ: Силер космоска чоруп турганыңа СЭКП ТК-нын идеологтуг айтыргалар талазы-биле Пленуму бо-луп ажылын эгезөөн болгай. Ол Пленумун материалдары-биле таны-жып чөткиткениң бе?

ТЕРЕШКОВА: Ужурушкунга чо-руп турган, СЭКП ТК-нын идеоло-гтуг айтыргалар талазы-биле Пленум ажыгыткан дөзрин радио дам-чыштыр билди каан бис. Пленумга байыраг телеграмма чоруткан, эки-зы-биле черге эң чөди келиңер деп күзөөшкениңиң илергелен, байыр чедирген чымыг харымы алган бис. Пленумун чоруп турганыңа ду-гайында, Л. Ф. Ильичевтиң илетке-линиң дугайында радио-биле билген бис. Илчанап черге кээп хонуктаны.

вмс соонда, биче дыштанып тургаш, Пленумун материалдары-биле та-нышкан бис.

АЙТЫРЫГ: Космостан эеп кел-гениңер соонда, төрөдөдөдөр-биле бол-гаш чөк кижилеринер-биле чугаала-жыр аргалыг болдунар бе?

БЫКОВСКИЙ: Мен июньнун 18-те кадайым-биле телефоннап чугаа-лашкан мен. Ужурушкунуң чө-дишкениңиң доозуганы-биле кел-баштыр ол менээ байыр чедирген. Кадайым-биле бичи огулм база чо-раан. Ол база менээ телефоннап чү-ле бир сөстөр алап турган.

ТЕРЕШКОВА: Мен авам болгаш акым-биле чугаалашкан мен. Чүңү чугаалашкан бис деп бе? Авамны кайы хире өвөөнниң силер билдир тур бээр силер. Ол бүгүн сөстөр-биле илердери менээ берге-дир.

АЙТЫРЫГ: Валерий Федорович, бодунарың огулар Валерикке ко-смостан кандыг солун белекти түтсүр силер?

Валентина Владимировна, бодуна-рың бир чер чүртүгүлөрүңа — ярос-лавльчыларга, илчанап «Кызыл Пе-рек» комбинаттың коллективинге чүңү дамчылар күзөлдүг силер?

БЫКОВСКИЙ: Менээ 11 комсомол демектери чоран чүве деп демин чугаалаан болгай мен, оларны ВЛКСМ ТК-га дамчып бээр мен, илчанап оларнын он бирини мээң бодумну чүве, огулм эдүп кээп, комсомолчу апаарга, ону огулмга бээр мен.

ТЕРЕШКОВА: Бодумнуң бир чер чүртүгүлөрүңа — ярославльчыларга чүрөткүн ханымыңдан байырың бол-гаш «Кызыл Перек» алдарыг кол-лективинге эң-не эки күзөөшкениңиң дамчыдып турар мен. Анаа ажылдап турган чыдарымың кажан-даа ут-пас мен. Ол дөзрге кайгамчыктыг кижилер!

АЙТЫРЫГ: Валентина Влади-мировна, Силер кандыг өңө эң-не ар-тык ынак силер?

ТЕРЕШКОВА: Ак-көк.

АЙТЫРЫГ: Чүгө?

ТЕРЕШКОВА: Билбес мен, дээр а-жөк боорга-ла ындаг болганы ол боор ол, илчанап дөзрге чажымдан ынак кижим.

АЙТЫРЫГ: Валентина Влади-мировна, келер үеде кандыг планнар-дыг силер?

ТЕРЕШКОВА: Хамыктын мурун-да өвөөнессөөр кижим мен. Ол мээң эң-не чөкк планым ол. Оон ындаг космоске база ужурушкун мен. Ко-смостан чаа-ла эеп келгениңиң бидиң-гиле харын, илчанап-даа ол дамаан өвөс. Чүгө дөзрге, мурунуга ам-даа хөй ужурушкуннар бар болгай: Марче, Айже, Венерега ужулуп ма-лукчок, илчанап бис ол пионерлер-нин аразыңа болуускаар бис.

Космонавтар-биле бистин чугаала-жышкынымыс моон-биле төңгөн. Космоске ужурушкун дугайы-нда солун болгаш шынарлыг чүдүл-дери чугаалап бергени дөш, оларга өөрү чөттирип турар бис. Оларга мында бээр бис:

Өвөрдөгөңерге болгаш амыдыра-лыңарга аас-кежикиг, орбита-орук-туг бодунарың күзеп тур бис.

А. БАРЫШЕВСКИЙ, А. РОМАНОВ
(СЭПА-ның тускай корр.).

АТТЕСТАТТЫ ХОЛГА АЛГАШ...

Төрөөн школазыңа 11 чыл өрөөнөш, ону чөдишкениңиң до-озуп алганы оларга дыкка-ла өөрүңүгү! Илчанап оларнын кижиги бөрүзүңү арнынарында чор-гааралдыг өөрүшкүзү илден, ше-вергин кеттиңипкен, доозарың байыраладыг кешээзин чөткитпейи манас турганнар. Олар кынарал? Кызылдын бодурулге өвөрдөгөң-дү № 2 ортумак школазыңа чөчүлгү доозукчулары-дыр. Олар-биле кады анаа ада-илери, төрө-дери база-ла чалазын келгениңер.

Школа директору С. М. Ортуң-оол школазыңа амгы доозукчула-ры — он бирги классчыларың өвөрдөгөңениң, хөй-ининиңиң ажылыңа киржиңизиниң дугайы чугаалаан. Школазың бө-өрдөгөң чымында 75 кижиги дооскан. Олар шүптүзү-ла моон алаанда тускай мергежилдери чөдип ал-

ганнар: библиотечка, киномеха-ник, автосесарь, шукатур, ту-дугу-шукатур, столар, школа назыны чөткөзүн уруулар албан чериниң кижизилдиги.

Доозукчуларга ортумак өртөм-нин дугайында аттестатың тып-сып эгезөөн. Школазың мөңгүн ме-дальдыг дооскан Зоя Байыр-оолга аттестатты бир-ле дугаарында ты-выскаан. Зоя — өвөренитте чүт-күлдүг, чүрүмчүг, хөй-иничиңи.

Бө-өрдөгөң чымың дүргүзүң-да ол эки өвөренит, төрөөн школа-зыңны чоргаары диттип келген. Оон чангыс классчы өөрү кыстар — Маша Докмит белек Начинак До-луңчаа база-ла мөңгүн медальдыг доосканнар. Силерге чоргаралдып тур бис, эргим өндүктөр!

Тускай ортумак өртөмни чөди-п алганыңа олар улуу-биле чор-

гаарланып турганнар. Мөңгүн ме-дальдыг Зоя Байыр-оол биле Ма-ша Докмит доозукчу эш-өөрүнүң мурунунда төрөөн Коммунист-партияга, Совет чазакка, ботта-рын өвөрдүп кижизиткен башкы-ларынга, ынак школазыңга өөрүп чөткиткениң чугаалааннар.

Оларны улуг ажил-херектер, кады ажылдаары хөй-хөй эш-өр-лери манап турар. Ажыл-ишке, моон сонгаары өвөрдөгөңерге, амыдырал-чүртүлгүлөрү г а у л у г чөдишкениңерлиг болуңар!

ЧУРУКТА: школазың мөңгүн ме-дальдыг доосканнар (солгай та-лазыңдан он талазыңче): Начинак Долучаа, Маша Докмит, Зоя Байыр-оол.

Сөзү А. НУТУУРАКТЫН.
Фотоу А. СОДУНАМНЫН.

ЧАА КИНОЛАР

Иль айда кандыг чаа кинолар болурун бистин көрүшкүдөр со-нуугап айтырп турар. Иль ай-да моон алаанда уран-чөчөн совет кинолар бистин республиканың кино экраннарыңа үнер.

«Чоруп-ла, чоруп-ла ордуус» деп каттырычыг кино кодууңа-ла концерт хөвирлиг кылдыр тур-густунан. Шаг ол хөвүлүг кон-церт-кино совет уран чүдүлүн чон-биле чарылабас бижыг хары-лаааны, уран чүдүлүн чаа байлыг чөдишкениңиң көрүзүп турар. Украинаның Довженко аттыг ки-ностудиязының бүдүрүп үндүргө-н ол каттырычыг кинола бүгү-дөгө бидиңгир киноартистер Ю. Тимошенко, Е. Березин, А. Сова олар кол рольдарга ой-нап турар.

Бир далайгы аймылга тавар-жип, аары бергеш, бодунуң ынак тускай мергежилдин чарлыр ужурга таваржы бээр. Илчанап ол мунгаран, бодунга бөзүрөл чок болуп, тура-соруңуң болур чо-руун чидирип турар. Шаг ындаг бергедөзкениңерге таварлашкан кижиге оң эки чөди келгеш, оон база катап кааны-биле чурт-тарыңа, ажылдарыңа ону хөй-айт кырып, анаа утундурбас дуаны чедирер. Ленинградтын киностудиязының бүдүрүп үндүр-гөн «Бир эвес экин кырыгың» кинолар — деп кинолунуң доп-чү уткамы ындаг.

Иль айда кинолар болурун бистин көрүшкүдөр со-нуугап айтырп турар. Иль ай-да моон алаанда уран-чөчөн совет кинолар бистин республиканың кино экраннарыңа үнер.

«Чоруп-ла, чоруп-ла ордуус» деп каттырычыг кино кодууңа-ла концерт хөвирлиг кылдыр тур-густунан. Шаг ол хөвүлүг кон-церт-кино совет уран чүдүлүн чон-биле чарылабас бижыг хары-лаааны, уран чүдүлүн чаа байлыг чөдишкениңиң көрүзүп турар. Украинаның Довженко аттыг ки-ностудиязының бүдүрүп үндүргө-н ол каттырычыг кинола бүгү-дөгө бидиңгир киноартистер Ю. Тимошенко, Е. Березин, А. Сова олар кол рольдарга ой-нап турар.

Республикага АГААР-ВОЙДУСТУҢ байдалы

Бөгүн республикага булуңтагылап Агаарның температурасы: республикага — 27 — 32, а Кызылга — 30 — 32 хун болду. Хат өй-тавында, сонугу барыны чүк угланышкының градус элги.

Редакторунд оралакчымыс Д. О. БЕЗГ.

Кинотеатрларга

ИЮНЬ 26-ДА

«НАЙРАЛ»: «Илчанап орукта» 10, 12, 2, «Кайгамчыктыг чөди» (1-ги сериялы) 4, «Кайгамчыктыг чөди» (2-ги сериялы) 8 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: «Илчанап» 11.15, 1.15, «Антон Иванович хордап тур» 5.15, «Одиссейниң оран кезип чораны» 3.15, 7.15, 9.15 шактарда.

«ЕНИСЕЙ»: «Шериг чажыды» 10.30, 12.30, 2.30, «Чөөн чүнтүң хө-рөжөннери» 4.30, 8.30 шактарда.

«ВОСТОК»: «Кадыг-лошкун дунер» 1.15, 9.15, «Улуг амыдырал» (2-ги сериялы) 3.15, 5.15, 7.15 шактарда.

ЧАПТЫ КИНОТЕАТРА: «Улуг амыдырал» (1-ги сериялы) 5, 9, «Граф Монте-кристо» (1-ги сериялы) 7 шактарда.

ТЫВА РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ КЫЗЫЛДА САДЫГ БААЗАНЫҢДА ЭДИЛЕП ЧҮҮЛДЕРИ БАР, ОНУ САДЫП АП БОЛУРУН ДЫҢНАДЫП ТУР:

1. Универсал рульдуг, чигеткен хоолой хөвирлиг рамалыг, сонугу дугуңада втулкалыг, үш перадачыг чиник чадаг-тергелер